

© Arxiu fotogràfic del Consorci del Patrimoni de Sitges

Obra	<i>Nu femení</i> (posteriorment dita, <i>La República</i>), de Pere Jou i Francisco (Barcelona, 1891 - Sitges, 1964)
Lloc i data	Sitges, cap a 1926
Matèria / Tècnica	Escultura tallada en pedra calcària tipus sènia (pedra procedent del Garraf)
Mides	86 x 22 x 20,5 cm
Col·lecció	Museu de Maricel, Sitges. Col·lecció d'Art de la Vila de Sitges, núm. inv. 697
Descripció i context històric	

Abans d'entrar pròpiament en el període de la Segona República, hem de fer un petit apunt sobre com va arribar aquesta obra a Sitges. A la primavera del 1931, l'artista Pere Jou presentà la seva primera exposició individual a les Galeries Laietanes, programada del 4 al 17 d'abril. Degut a les circumstàncies del moment va prorrogar-se unes setmanes més. En aquesta exposició hi havia l'escultura *Nu femení* (cap al 1926) que, com veurem, acabaria convertint-se en l'al·legoria de la República.

El juny de 1932 l'Ajuntament de Sitges va adquirir la mencionada obra i la va destinar a la sala de sessions petita de la Casa de la Vila. L'alcalde de Sitges l'any anterior, Josep Plana i Robert, l'havia vist a la mencionada exposició a Barcelona.

Sobre l'àmbit polític de la Segona República, la victòria de les formacions polítiques d'esquerres a les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 va comportar que, a moltes ciutats i poblacions d'arreu d'Espanya i Catalunya, es proclamés la República dos dies després. A Barcelona, Lluís Companys va proclamar-la des del balcó de l'Ajuntament. Una acció que va repetir el líder d'Esquerra Republicana de Catalunya, Francesc

Macià, però proclamant la República Catalana dins d'una federació de Repúbliques ibèriques. Això va inquietar alguns sectors republicans espanyols i, per aquest motiu, els ministres del govern provisional de la República, Marcel·lí Domingo, Nicolau d'Oliver i Fernando de los Ríos, van reunir-se amb Macià perquè renunciés a la mencionada proclama. A canvi, va aconseguir el restabliment de la Generalitat de Catalunya, l'obtenció de l'Estatut i que ell fos reconegut President de la Generalitat.

El 28 de juny de 1931 van celebrar-se eleccions generals, on ERC va ampliar la victòria política del mes d'abril, un fet que va comportar que Lluís Companys encapçalés la minoria catalana a les Corts espanyoles. La nova situació política va facilitar que el 2 d'agost de 1931 s'aprovés en plebiscit l'Estatut d'Autonomia.

El 9 de desembre de 1931 va aprovar-se la Constitució espanyola, mentre que l'Estatut es va començar a discutir a les Corts el maig de 1932. Els debats van allargar-se durant mesos, desencallant-se pel fracassat intent de cop d'Estat del general José Sanjurjo. Això va provocar que els republicans més reticents votessin l'aprovació de l'Estatut.

Malgrat que el redactat català demanava l'oficialitat del català, va quedar-se en la cooficialitat. A més, l'Estat va fer-se amb camps on tenia la potestat legislativa o executiva. Catalunya va aconseguir la contribució territorial, la transmissió de béns, el dret civil, l'administració local, el règim administratiu i una important disminució dels recursos fiscals.

El 20 de novembre de 1932 es realitzaren eleccions al Parlament de Catalunya, les quals van caracteritzar-se per la consolidació política d'ERC i la negació del govern espanyol i català a concedir el vot femení per temor a un possible i infundat vot conservador de la dona.

Una de les desavinences polítiques més rellevants al llarg de la Segona República va ser la reforma agrària. Els canvis efectuats el 1931 pel govern català a favor dels interessos de la pagesia va topa frontalment amb els de la patronal agrària. La Llei de Contractes de Conreu va començar a plantejar-se al Parlament a finals de setembre de 1933 i no es va aprovar, degut a la victòria de les formacions de dretes en les eleccions del novembre i la defunció del president Macià, fins l'abril de 1934. No obstant, dues setmanes després, la Lliga Regionalista, amb d'altres formacions conservadores, van presentar a les Corts una proposició exigint que el govern presentés un recurs d'inconstitucionalitat davant el Tribunal de Garanties Constitucionals per incompetència del Parlament català per legislar sobre la matèria. Una acció que va dur a terme el mencionat Tribunal.

El juny de 1934, el President de la Generalitat Lluís Companys va exposar al Parlament una llei exacta a la invalidada. La mencionada llei va tornar a ser aprovada i abolida pel govern central, però el president del govern espanyol Ricardo Samper va aprovar-la, fet que li va comportar poc després la pèrdua del càrrec. El 12 de setembre, el Parlament de Catalunya va aprovar la llei amb les modificacions pactades amb el govern de Madrid. Tot i així, la llei va tenir una vida efímera perquè els fets del 6 d'octubre de 1934 van aturar-ho tot. No va ser fins la victòria del Front d'Esquerres, el febrer de 1936, que la llei va tornar a ser operativa.

El 19 de novembre de 1933 van celebrar-se eleccions a Corts, on les dones finalment van poder exercir el seu dret a vot. En aquesta ocasió, la victòria, tant a Espanya com a Catalunya, va ser per a les dretes. A l'Estat la formació guanyadora va ésser la *Confederación Española de Derechas Autónomas*, mentre que a Catalunya la victòria va ser per a la Lliga Catalana. Aquest fet va provocar que alguns sectors de les esquerres culpabilitzessin les dones de la victòria conservadora. Una afirmació totalment falsa perquè a les posteriors eleccions les esquerres van vèncer a les principals ciutats catalanes i espanyoles.

Mentrestant, el govern de l'Estat espanyol va caracteritzar-se per un conjunt d'amenaques contra l'autonomia catalana. Davant aquest enrariment polític, Lluís Companys va proclamar el 6 d'octubre de 1934 l'Estat Català dintre de la República Federal Espanyola. La proclama va comportar la declaració de l'estat de guerra, la policia va posar-se a les ordres del cap de la regió militar el general Domènec Batet, el qual s'hagué d'enfrontar a grups armats pels carrers i a institucions com el CADCI (Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria).

La situació només va durar deu hores i va finalitzar amb la detenció de pràcticament tot el govern català i els caps dels Mossos d'Esquadra, els quals van ser empresonats al vaixell *Uruguai*. Un captiveri que va perllongar-se fins al febrer de 1936, moment en que el Front d'Esquerres de Catalunya va vèncer els comicis generals. La dissolució del govern català va comportar l'anul·lació de la mencionada Llei de Contractes de Conreu, la clausura del Parlament català, la destitució de la major part d'alcaldes i regidors d'esquerres, la supressió de l'Estatut i la repressió dels partits d'esquerres i els sindicats.

El 16 de febrer de 1936 es van dur a terme eleccions generals. A Catalunya, la victòria va ser per al Front d'Esquerres. Això va representar el retorn del president Companys i el Govern de la Generalitat. El 17 de juliol de 1936, a les planes africanes al Marroc, va començar un cop d'Estat militar amb el suport de diferents àmbits de la societat, que va suposar l'inici d'un dels episodis més sagnants de la nostra història.

Bibliografia bàsica

DIVERSOS AUTORS. *La Segona República a Catalunya. 1931-1939*. 3 Vols. Barcelona: Ara Llibres, 2015.

DOMÈNECH I VIVES, Ignasi. *L'escultor Pere Jou (1891-1964). Forma i matèria*. Barcelona: Viena Edicions, 2016.

DOMÈNECH I VIVES, Ignasi. *Pere Jou, escultor*. Sitges: Consorci del Patrimoni de Sitges / Ajuntament de Sitges, 2011.

JOU I MIRABENT, David. *L'escultor Pere Jou*. Sitges: Grup d'Estudis Sitgetans, 1991.

Josep Lluís Martí i Berbois, doctor en Història Contemporània
Sitges, abril de 2021

Museu del Cau Ferrat
Museu de Maricel
Museu Romàntic
Palau de Maricel
Can Falç
Fundació Stämpfli

Oficines: carrer Davallada, 12,
3a planta
Edifici Miramar
08870 Sitges
Tel. 93 894 03 64
Fax 93 894 85 29
m.sitges@diba.cat
www.museusdesitges.cat

Ajuntament
de Sitges

Diputació
Barcelona

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura